

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เกษตรกรจากแบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ปี 2547/2549 ในเขตจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 4 อำเภอ ประชากร 513 ราย

1.2 การคัดเลือกและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรผู้ร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 513 ราย โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973 : 167) คือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

ในการศึกษาขอให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 7

$$\text{แทนค่า } n = \frac{513}{1 + 513(0.07)^2} = 146$$

จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 146 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.46 ของประชากรผู้ร่วมโครงการผลิตข้าวอินทรีย์ทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการสุ่มจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละอำเภอร้อยละ 28.46 ของประชากรตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 146 ราย หลังจากนั้นทำการจับสลากรายชื่อเกษตรกรที่ต้องการใช้ในการศึกษา ให้ครบจำนวน 146 ราย โดยไม่นำฉลากที่จับได้แล้วใส่กลับคืนเพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (ราย)	กลุ่มตัวอย่าง (ราย)
เมือง	50	14
สว่างอารมณ์	302	86
ทัพทัน	122	35
หนองขาหย่าง	39	11
รวม	513	146

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (interview schedules) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถามต่างๆ ที่จะสามารถเก็บข้อมูลได้ละเอียดครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์ ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือ คำถามแบบปลายปิด (close – ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (open – ended question) โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางด้านสังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ทำนาทั้งหมด การเป็นสมาชิกสถาบันทางการเกษตร หนี้สิน แหล่งกู้เงินและรายได้สุทธิ

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ได้แก่ กระบวนการผลิต ขั้นตอนการผลิตข้าวอินทรีย์ ทุกขั้นตอนการผลิต

ตอนที่ 3 เจตคติคติในการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดอุทัยธานี

เกณฑ์ในการให้คะแนนเจตคติในการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกร

คะแนน	ความหมาย
5	ความคิดเห็นมากที่สุด
4	ความคิดเห็นมาก
3	ความคิดเห็นปานกลาง
2	ความคิดเห็นน้อย
1	ความคิดเห็นน้อยที่สุด

แล้วนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
1.00 – 1.80	ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
1.81 – 2.60	ความคิดเห็นในระดับมาก
2.61 – 3.40	ความคิดเห็นในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	ความคิดเห็นในระดับน้อย
4.21 – 5.00	ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การปฏิบัติของเกษตรกรในการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ได้แก่
 ประสบการณ์ในการทำนา พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ การเตรียมดิน การไถกลบ
 ตอซัง ช่วงเดือนปลูกข้าว อัตราการใช้กล้าต่อไร่ อัตราการเมล็ดพันธุ์ แหล่งพันธุ์ การเตรียมเมล็ด
 พันธุ์ การใช้ปุ๋ย การใช้ชนิดปุ๋ย วิธีการใช้ปุ๋ย การกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว การตัดพันธุ์ปน
 การเก็บเกี่ยว ระยะการเก็บเกี่ยว การตากข้าวเพื่อลดความชื้น ผลผลิตข้าว สภาพผลผลิตข้าว
 ราคาจำหน่ายข้าว วิธีการจำหน่าย รายได้จากข้าวอินทรีย์ การเพิ่มพื้นที่ปลูก ต้นทุนการผลิตข้าว
 การอบรม การติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตข้าวหอมมะลิ
 อินทรีย์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำ
 สำนักงานเกษตรอำเภอโดยผู้วิจัยได้ชี้แจงแบบสัมภาษณ์เกษตรกรให้ทราบ และ ให้ช่วยเก็บ
 รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ปี 2549/2550 ทำการ

สัมภาษณ์เกษตรกรในเดือนมีนาคม 2550 จนครบ จำนวน 146 ราย ตามจำนวนเกษตรกรตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)